

Slovenski dom

Štev. 239

V Ljubljani, petek 20. oktobra 1939

Leto IV

Odgovor na sovjetsko-nemška prizadevanja glede Balkana:

Podpis pogodbe o vzajemni pomoči med Anglijo, Francijo in Turčijo

Obsežna vojaška pogajanja v Ankari in Londonu

Ankara, 20. oktobra. O. Snoči je bila v turškem zunanjem ministrstvu podpisana vojaška in politična pogodba med Turčijo ter Anglijo in Francijo. Ker je do podpisa pogodbe prišlo takoj, ko so se ustavila pogajanja med Turčijo in Rusijo v Moskvi, se zdi, da so bile sovjetske zahteve do Turčije take, da niso ogrožale samo njene neodvisnosti in varnosti, marveč tudi angleške in francoske koristi. Zahteva po tem, naj Turčija dovoli Sovjetom urediti pomorska in letalska oporišča ob Dardanelah ter v njih vzdrževati lastne posadke, je razpršila vse pomisleke, ki sta jih Anglija in Francija glede popolne vojaške in finančne pomoči do Turčije še imeli. Za podpis niso čakali niti zunanjega ministra Saradzogla, za Francijo in Anglijo je pa značilno, da sta k podpisu pogodbe poslali dva vodilna generala, strokovnjaka za politična in vojaška vprašanja bližnjega vzhoda.

Pri snočnem podpisovanju pogodbe so bili navzoči: angleški poslanik Knatchbull, francoski poslanik Massigli, angleški general Wawell, francoski general Weygand, turški ministrski predsednik Refik Saidam ter maršal Fauzi Caknak.

Uradno besedilo pogodbe se glasi:

1. Če bi se Turčija zapletla v sovražnosti s katero evropsko državo, ali če bi jo kakšna evropska država napadla, bosta Velika Britanija in Francija Turčiji pomagali in ji nudili vso pomoč, s katero razpolagata.

2. a Ob napadu, ki bi ga začela kakšna velesila in ki bi privedel do vojne v Sredozemskem morju, v katero bi bile zapletene Velika Britanija in Francija, bo Turčija stopila v skupno akcijo z Veliko Britanijo in Francijo ter jima nudila vso pomoč, s katero razpolaga.

2. b Ob napadu kakšne evropske države, ki bi privedel do vojne v Sredozemskem morju, v katero bi bila potegnjena tudi Turčija, bosta Velika Britanija in Francija stopili v skupno akcijo s Turčijo in ji nudili vso pomoč, s katero razpolagata.

3. Vse dotlej, dokler bodo veljavna poročila, ki sta jih 13. aprila 1939 Velika Britanija in Francija dali Grčiji in Romuniji, bo Turčija vzajemno sodelovala z Anglijo in Francijo ter jima nudila sleherni razpoložljivo pomoč, če bi se Velika Britanija in Francija zapletli v sovražnosti zaradi teh danih poročil.

4. Če bi bili Velika Britanija in Francija potegnjeni v sovražnosti s kakšno evropsko državo zaradi napada, ki bi ga ta država izvedla, na katero koli od držav, ki niso omenjene ne v členu 2. ne v členu 3., se bodo pogodbenice takoj posvetovale. Sporazumele so se, da bo v takem primeru Turčija morala privoliti najmanj v to, da bo do Velike Britanije in Francije blagohotno nevtralna.

5. Če bi katera od visokih pogodbenic morala pomagati kateri državi z njenim privoljenjem za ohranitev njene neodvisnosti ali nevtralnosti proti napadu kakšne evropske države, ki je naperjen proti drugi evropski državi, predstavlja po mišljenju ene od visokih pogodbenic nevarnost za njeno lastno varnost, se bodo pogodbenice takoj posvetovale zaradi skupne akcije, ki bi jo v tem primeru lahko začele.

6. Ta pogodba ni naperjena proti nobeni državi, njen namen je zagotoviti vzajemno pomoč Veliki Britaniji, Franciji in Turčiji k boju proti napadalcu, če bi se to pokazalo potrebno.

7. Določila te pogodbe enako veljajo Turčijo do obeh ostalih pogodbenic, kakor ob dvostranskih pogodbah.

8. Če bi se visoke pogodbenice zapletle v sovražnosti, omenjene v tej pogodbi, ne bodo mogle sklopiti premirja in miru, razen po vzajemnem sporazumu.

9. Ta sporazum bo potrjen in potrjitvene listine izmenjane istočasno in čim prej. Veljati začne na dan potrditve.

Sporazum je sklenjen za 15 let. Če katera od visokih pogodbenic drugim pogodbenicam šest mesecev pred potekom te dobe ne izjavi, da sporazum odpoveduje, se sporazum sam po sebi obnavlja za nadaljnjih pet let.

Pogodbi sta dodana dva zapisnika: Prvi se glasi:

Podpisani pooblaščenici izjavljajo, da njihove vlade privolijo v to, da sporazum o vzajemni pomoči začne veljati z današnjim dne od trenutka podpisa.

Drugi zapisnik pravi:

Ob podpisu tega sporazuma o vzajemni pomoči med Anglijo, Francijo ter Turčijo poobla-

ščenci za ta posel sporazumno pristajajo na naslednje:

Obveznosti, ki jih je Turčija s tem sporazumom sprejela, je ne morejo prisiliti, da bi stopila v oborožen spopad s Sovjetsko Rusijo. Ta dodatek bo veljal kot sestavni del sporazuma o vzajemni pomoči, podpisanega danes.

London, 20. okt. o. Po sklepu turško-angleško-francoske pogodbe se v Ankari nadaljujejo vojaška posvetovanja. Posvetovanja med generalom Wawerom, Weigandom in turškim maršalom Çarmakom so danes in bodo najbrže zaključena še ta teden. Istočasno pa teko posvetovanja v Londonu, kjer je general Orhay in se posvetuje z angleškimi vojaškimi voditelji.

Nemška sodba o vojaški zvezi med Anglijo, Francijo in Turčijo:

Turčija je prišla docela pod angleški vpliv

Berlin, 20. oktobra. Sklenitev pakta o vzajemni pomoči med Veliko Britanijo in Francijo ter Turčijo, katerega besedilo v Berlinu še ni znano, izraža po mnenju nemških političnih krogov stališče Turčije v zadnjem času, zlasti pa njeno težnjo, da se obrne k Sredozemskemu morju. Menijo, da je Turčija že nekaj mesecev obrnjena proti Sredozemskemu morju iz različnih vzrokov in da je sedaj padla popolnoma pod vpliv britanske politike. Obseg tega vpliva, ki prav za prav služi samo angleškim koristim, je postal s podpisom tega pakta sedaj popolnoma jasen. V koliko bo ta pogodba pomembna za

druge države v Sredozemskem morju, ki v njem igrajo pomembno vlogo, se bo videlo šele tedaj, ko bo besedilo sporazuma razčlenjeno in bodo vidne posledice. Kar se tiče ostalih držav, članic balkanskega sporazuma, je verjetno, da vidijo v tem stališču Turčije zapuščanje politike Balkanskega sporazuma, katerega glavni cilj je nevtralnost. V koliko bo pa ta sporazum Turčije z Veliko Britanijo in Francijo omogočil, da bo spet prišlo do sestanka in do še nedokončanih razgovorov v Moskvi, pa je vprašanje, na katerega se ta trenutek ne da odgovoriti.

Ugibanja o morebitnih novih pogajanjih med Sovjeti in Turčijo

Moskva, 20. okt. m. Razlogi, ki so pripeljali do ustavitve pogajanj med Sovjetsko Rusijo in pa Turčijo so še vedno zaviti v temo, kakor je ta jinstven tudi potek samih pogajanj. Še pred nekaj dnevi so zatrjevali, da se bliža podpis pogodbe o vzajemni pomoči. Te vesti so bile zlasti iz Ankare polne optimizma.

V diplomatskih krogih so mnenja radi vzrokov ustavitve deljena. Del diplomatov trdi, da so bili Turki že sprejeli sovjetske predloge in jih bili pripravljani podpisati, a Molotov je nenadno stavil nove zahteve. Drugi del diplomatov pa meni, da je do nesoglasij med Sovjetsko Rusijo in Turčijo prišlo takoj po obisku nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa, ki je prišel v Moskvo dva dni po prihodu turškega zunanjega ministra Saradzogla. Po tej razlagi so vodilni politiki sovjetske Rusije spremenili svoje predloge in zahtevali odpoved sporazuma, ki ga je Turčija imela s Francijo in Anglijo, razen tega pa

zahtevali, da Turčija privoli v to, da bi si Nemčija in Rusija delili politični in gospodarski vpliv na Balkanu. Časopisje o teh dogodkih sicer ne piše, vendar pa splošno prevladuje prepričanje, da se bodo pogajanja za turško-sovjetsko pogodbo še nadaljevala.

Možnost nadaljevanja pogajanj potrjuje dejstvo, da spremlja turškega zunanjega ministra Saradzogla na povratku v Ankaro šef odseka v ruskem zunanjem ministrstvu za Bliznji vzhod, Novikov. Ta okolnost dokazuje, da se bodo pogajanja še nadaljevala in da bo končno morda le prišlo do podpisa turško-sovjetske pogodbe, seveda ne po dosedanjih sovjetskih zahtevah.

Da Anglija, Francija in Turčija računajo na nadaljevanje posvetovanj s Sovjeti in na morebitno blagohotno sovjetsko nevtralnost v sedanji vojni, priča določilo v pogodbi med Anglijo, Francijo in Turčijo, ki pravi, da Turčija ni obvezana iti po tej pogodbi v vojno proti Sovjetom.

Bolgarija se pripravlja na važne odločitve

Odstop sedanje vlade je prvi korak do tega

Sofija, 20. okt. m. Zaradi odstopa vlade dr. Kjosjevanova in zaradi posvetov je nastalo v bolgarskih političnih krogih živahno vrvenje. Posebno živo je nastalo v parlamentu, kjer se zbirajo poslanci in razpravljajo o političnem položaju. Kdo bo sestavil vlado, še ni znano. Včeraj zvečer se je sicer razširila vest, da je dobil mandat za sestavo nove vlade prejšnji mi-

nistrski predsednik dr. Kjosjevanov, toda ta vest je bila zvečer uradno zanikana. Posveti na dvoru bodo trajali še danes in jutri, ker bo kralj zaslišal vse bivše predsednike vlade, vse bivše zunanje ministre in ugledne politike glede njihovih pogledov na sedanji mednarodni politični položaj. Razlogi za odstoj vlade Kjosjevanova od sedaj še niso znani. Trdijo, da je morala vlada zaradi težkega mednarodnega položaja dati priliko kralju, da sliši mnenje vseh uglednih politikov o teh dogodkih in da kralj dobi možnost, imenovati tako vlado, ki bo odgovarjala razpoloženju vseh političnih skupin in bolgarskega naroda.

Kaže, da se Bolgarija pripravlja na precejšnjo prusmeritev v svoji zunanji politiki in je možno, da bi po zadnjih dogodkih skušala mirno urediti vsa sporna vprašanja s sosedi ter potem stopiti v Balkansko zvezo. V vstopom Bolgarije bi bila mir in nevtralnost Balkana končno veljavno zagotovljena. Za tako odločitev pa je potrebna čim širša vlada, da ne bi odgovornosti morala nositi ena sama skupina ljudi.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je včeraj v poslanski zbornici govoril o novi pogodbi s Turčijo in dejal, da je bil sporazum sklenjen že pred tremi tedni, a so s podpisom odlašali, ker so upali, da bo prej prišlo do sporazuma med Turčijo in Sovjeti.

Angleška vlada namerava uvesti nov red za nadzorstvo nad nevtralnimi ladjami. Doslej so se morale nevtralne ladje vsake štiri dni plovbe oglasiti v kakem angleškem pristanišču, kjer so jih preiskali, če morda ne vozijo blaga za Nemčijo. Odslej bodo angleški konzuli v izhodnem pristanišču dali nevtralnimi ladjam potrdilo, da ne vozijo za Nemce. S tem potrdilom bodo lahko prosto plule v domača pristanišča.

V Kanadi so odprli 22 novih letalskih šol, iz katerih bo letno prišlo 25.000 popolnoma izurjenih pilotov za angleško vojsko. Sovjetska Rusija je ponudila Združenim državam manganove rude za pet milijonov dolarjev. Mangan je neobhodno potreben za plemenito jeklo, ki ga potrebuje vojna industrija.

Vesti 20. oktobra

27 milijard 820 milijonov frankov (50 milijard din) je francoska vlada dala na razpolago letalskemu ministrstvu za izpolnitev francoske letalske industrije.

Nemški, poljski in slovaški zastopniki na kongresu mednarodne študentske organizacije »Pax Roma« so morali po kongresu ostati v Ameriki, ker jih nobena nevtralna ladja noče sprejeti na krov iz strahu pred nemškimi podmornicami.

Italijanski čezoceanski parnik »Nettunia« je s tisoč potniki in tisoč vrečami pošte dopotoval v Buenos Aires. Toliko potnikov in toliko pošte ni doslej vozila v Južno Ameriko še nobena ladja.

Angleži potrjujejo vesti, da so Sovjeti dali Nemčiji 17 ton zlata za nujne nakupe vojnih surovin. Pravijo, da samo južna Afrika v angleškem imperiju vsakega pol meseca pridobi toliko zlata.

Nemci so pri dosedanjih napadih na angleške vojne ladje in na Anglijo izgubili 35 bombnih letal, pravijo angleški listi, ko razpravljajo o zadnjem govoru predsednika Chamberlaina.

Besedilo pogodbe o vzajemni pomoči med Anglijo, Francijo in Turčijo bo takoj izšlo v obliki tako imenovane »Bele knjige«, v kateri Angleži dajejo v javnost vse važne politične listine.

Pogodba med Anglijo, Francijo in Turčijo pomeni prvi stvarni uspeh Anglije in Francije od začetka vojne, pravijo ameriški listi.

Angleški letalski minister Wood se je po tridnevem bivanju v Franciji vrnil v London. V Franciji je imel posvete z zastopniki francoskega letalstva.

Mednarodni evharistični kongres v Nici, ki bi moral biti maja prihodnjega leta, je zaradi vojne odpovedan.

V Litvi je dopotovalo sovjetsko odposlanstvo, ki se bo posvetovalo o ureditvi pomorskih in letalskih oporišč za sovjetsko vojsko.

Estonska vlada je ob prihodu prvih boljševiških vojaških oddelkov izdala izredne varnostne ukrepe, da bi prebivalstvo nikjer ne prišlo v stik z rdečo vojsko, ker se je bilo bati neljubih dogodkov. Če bi prišlo do teh, ima rdeča armada nalog, takoj uporabiti vse orožje.

Bivši angleški kralj in sedanji vojvoda Windsorski je v družbi angleškega vrhovnega poveljnika lorda Gorta in svojega brata vojvoda Gloucesterskega obiskal angleške vojake na francoskem bojišču.

Dva nemška letalca, čisto izčrpana, je vrglo morje na angleško obalo. Letalca sta bila v gumijastem čolniku in sta pripadala posadki enega od letal, sestreljenih pri zadnjem napadu na angleško obalo.

Nemci nameravajo vse Nemce, ki bodo prispeli iz baltičskih držav, naseliti na Pomorjanskem. Poljaki, ki živijo sedaj na tem ozemlju, pa bi bili premeščeni v okolico Varšave, kjer nameravajo s Sovjetsko Rusijo ustanoviti novo poljsko državo pod protektoratom Nemčije. Ta načrt bodo Nemci izvedli v treh letih. Danes so prispeli tri nemške ladje v Gdansk z Nemci iz baltičskih držav.

Nemška vlada je sporočila nevtralnimi državam, da bo potopila brez obvestila vsako nevtralno ladjo, katero bi spremljale francoske in angleške ladje.

Uradno poročilo o francoskem umiku na zahodu

Pariz, 20. okt. Sinoči je bilo izdano naslednje uradno poročilo: Danes je prišlo na obeh straneh, zlasti vzhodno od Mezele do patrolnih spopadov. Francosko topništvo je bilo v tem delu zelo živahno. Francoske čete so, kakor je bilo že sporočeno, v popolnem redu zapustile postojanke, ki so jih takoj v začetku vojne zavzele. Francoske čete zavzemajo sedaj nove postojanke, določene po prejšnjem načrtu. V teku današnjih bojov smo dobili v roke več ujetnikov.

Napovedi o velikih nemških letalskih napadih na Anglijo

Rim, 20. okt. o. Glasilo italijanskega letalstva »Vie dell'Aria« prinosa članek o vojni na zahodu. Napoveduje vrsto nemških letalskih napadov na angleško brodevoje, ki ga mislijo Nemci uničiti s pomočjo letalstva. Zaradi tega je maršal Göring zapovedal koncentracijo 1200 težkih, 1500 lahkih bombnikov, 700 lovskih in 400 ogledniških letal za veliko akcijo proti Angliji.

Nemški poslanik v Ankari von Papan je potoval skozi Belgrad

Belgrad, 20. okt. m. Snoči je potoval skozi Belgrad v Berlin nemški veleposlanik v Ankari von Papan. Na belgrajski postaji von Papan ni izstopil iz svojega vagona, temveč je sprejel samo nemškega časnika, po katerem je sporočil jugoslovanskim časnikarjem, da je njegovo potovanje v Berlin zgolj zasebnega značaja, ker je njegova žena hudo zbolela in jo pelje na zdravljenje. Boje se, da potemtakem bo težko prestala dolgo pot iz Ankare v Berlin.

Hitler je potrdil razdelitev Poljske med Nemčijo in Rusijo

Berlin, 20. okt. Kancelar Hitler je včeraj odobril nemško-sovjetski dogovor o prijateljstvu in razmejitvi, sklenjen v Moskvi 28. septembra. Potrdil je tudi dopolnilni zapisnik s 14. t. m., ki določa točno mejo območij Nemčije in Sovjetske Rusije na ozemlju bivše poljske države.

Predsedstvo vrhovnega sovjetskega sveta je včeraj potrdilo sovjetsko-nemški dogovor o prijateljstvu in razmejitvi področij na ozemlju bivše Poljske.

Sklepi sestanka poglavarjev severnih držav:

Severne evropske države bodo nevtralne in bodo skušale posredovati za mir

Stockholm, 20. okt. o. Včeraj popoldne se je končal sestanek državnih poglavarjev Danske, Švedske, Norveške in Finske. Po sestanku so vladarji imeli kratke nagovore po radiu. Zvečer je izšlo uradno poročilo o sklepih sestanka, ki pravi:

Kralji Danske, Norveške in Švedske in predsednik finske republike so se s svojimi zunanjimi ministri sestali na konferenco 18. in 19. oktobra. Na konferenci so najprej preučili splošni položaj in stališča vsake imenovane države. Zlasti so pretreli težave, ki bi jih današnji težki mednarodni položaj mogel pripraviti za ohranitev pravice, da te države po svoji volji razpolagajo s svojo nevtralnostjo, kar so zmerom zahtevale in potrdile v začetku vojne z izjavami o nevtralnosti.

Na konferenci je bilo soglasno ugotovljeno, da so odločene v tesnem in stalnem sodelovanju držati se etroge nevtralnosti. Stališče glede vprašanj, ki bi mogla nastati, bo zavieno od ektrbi, da ta vprašanja ne prizadenejo njihovega nevtralnega stališča. Severne države zahtevajo, da vse druge države spoštujejo to stališče, ki eloni na iskrenih in miroljubnih odnosih z ostalimi državami.

Opozarjajo na izjavo, katero so v evetovni vojni leta 1917 dale vlade Danske, Norveške in Švedske ob posvetu nordijskih kraljev v Oslo, in ugotavljajo, da so se med tremi kraljevimi ohranili prijateljski odnosi in zaupanje ves čas vojne in brez ozira na oblike, ki so jih sovražnosti zavzele, so se v Stockholmu sporazumeli, da bodo med sedanjo vojno Danska, Finska, Norveška in

Švedska zastopale v svoji politiki iste smerice, ki so bile zaradi tesnega sodelovanja uspešno izvajane v svetovni vojni od l. 1914 do 1918.

Na konferenci so razen tega razpravljali o težavah, ki se tičejo trgovine in plovbe nevtralnih držav zaradi ukrepov bojujočih se držav. Dosežen je sporazum, da bodo na tem poprišču izvajale načela, ki so izražena v poročilu z dne 19. septembra 1939 v Kodanju, ter ohranile pri tem z vsemi državami etare trgovinske odnose in dajale druga drugi vzajemno pomoč za zagotovitev preskrbe severnih narodov. Prav tako je bilo na konferenci sporazumno odločeno, da nadaljujejo sodelovanje med državami skupine Oslo in z ostalimi nevtralnimi državami za ohranitev skupne koristi.

Švedski kralj je sprejel ob tej konferenci brzojavne izraze simpatij državnih poglavarjev ameriških nevtralnih držav. Ta sporočila nordijske države visoko cenijo. V njih bodo našle dragoceno pomoč za napore v korist mednarodnega miru in reda, ki eloni na pravici. Severne vlade opozarjajo vse, da žele pomagati pri odstranjevanju mednarodnih težav. Ta želja je bila izražena že pred začetkom sovražnosti, ko so se poglavarji teh držav pridružili klicu belgijskega kralja Leopolda za mir. Ta želja ostane še naprej. Z največjim zadovoljstvom bodo pozdravili vsako znamenje vzajemnega razumevanja med bojujočimi se državami in možnost, da bi se pooblastile nevtralne države, naj store vse za vzpostavitev miru in varnosti vseh narodov.

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 20. oktobra.

Potepuhi so pritisnili v mesto

Čez poletje so imeli ljubljanci še kar lep mir pred raznimi potepuhi in delomirneži, ki zlasti vzmirajo ljubljanske predmestje, pa tudi bolj skrite ulice v središču mesta, kjer se je lažje izogniti očesom postav. Policija je z nekaj racijami polovila precej takšnih klatežev in jih deloma pridržala, deloma pa napotila v njihova domača občina. Zdaj na jesen pa so potepuhi spet pritisnili v mesto in poskušajo razplesti mreže svojega režima. Ob lepih dnevih si razdelje dnevno delo takole: dopoldne pritisajo na kljuko po stanovanjih, poslužno jo se pri tem najrazličnejših sredstev, ki naj zbude dobro srčnost gospodinj, ki so v tem času same doma. Ako pa s hinavsko-ponižnim prosjačenjem ne dosežejo ničesar, znajo ti klavirski tudi drzno in nesramno nastopiti. Najhujša njihova sodobna grožnja je, da bodo tako kmalu prišli Rusi in potem gorje trdosrčnim ljubljanskim meščanom! Nič ni čudno, da takšna grožnja vpliva na lahkoverne ljubljanske gospodinj in roka kar nehoti seže v žep po drobiž. Ob sončnih popoldnevih se razkrope potepuhi v skupinah po dva, trije ali več po Tivoliju, Rožniku in Golovcu, kjer se grejejo na soncu in nadlegujejo sprehajalce. Včasih mečejo za njimi spolzke opazke, drugič jih zasledujejo ob poteh in jih straše, zlasti pa niso varne pred njimi ženske, ako se sprehajajo same. Ko se nad Ljubljano spusti večer, se potepuhi podajo na ljubljanske ulice, kjer nadlegujejo pasante. Greš zvečer po kakšni samotnejši ulici in kar naenkrat se nekje iz teme izluči postava, se ti pridruži in te prične, korakajoč s teboj po pločniku, nadlegovati. »Dajte mi cigareto, že vse popoldne je nisem imel v ustih!« Druga pa spet: »Še en dinarček mi manjka za dva deci dalmatince!« Kaj hočeš, daš mu, kar prosi, samo, da se ga otreseš. Sicer te bo nesramno nahlulil in ti napravil pridigo o tvojih socialnih dolžnostih, zraven pa še zagrozil s prihodom boljševikov...

Predavanja o zatočiščih

ki si jih imeli naši strokovnjaki inž. Stanko Dimnik, univ. prof. inž. dr. Kasal in inž. arh. Tomažič, so poučila vse naše strokovne poklice, kakor inženirje in stavbenike, tesarske, zidarske in druge mojstre podobnih strok o vseh uredbah, pravilnikih in navodilih o zaščiti pred napadi iz zraka. Posebno važen uspeh teh predavanj, ki jih je priredilo mestno poglavarstvo, pa je tudi ta, da so danes vsi strokovni poklici poučeni in znajo tudi napraviti najučinkovitejša zaklonišča z najmanjšimi stroški. Zato naj se hišni posestniki obračajo s popolnim zaupanjem nanje, ker jim bodo radi dali informacije in nasvete ter napravili vse potrebne načrte popolnoma po predpisih in seveda tudi tako zgradili. Ker je treba vse načrte nameravanih zaklonišč predložiti mestnemu tehničnemu oddelku kot oddelku za tehnično zaščito v potrdilo, zato daje tudi ta oddelk pojasnila zlasti v izjemnih in dvomljivih primerih, če bi hišni posestniki drugje ne mogli najti zanesljivih pojasnil. Mestni tehnični oddelki je namreč storil prav, ko je že o pravem času naprosil predavatelje in priredil predavanja za najrazličnejše strokovnjake. Tako je bilo n. pr. tudi za hišne posestnike in sploh občane v terek predavanje o teh vprašanjih, da so sedaj v našem mestu res dobro poučeni prav vsi krogi, ki se jih ta vprašanja tičejo. Načrto in naglo delo mestnega poglavarstva na tem polju je prav znatno pripomoglo k pomiritvi prebivalstva, ki je sedaj prepričano, da je skrb za zaščito pred nevarnostjo potrebna tudi v mirnih časih.

Drobna kronika

Huda nesreča starega kočarja. Včeraj, nekoliko pred 12, se je na Bleiweisovi cesti pred železniškim prelazom, čez katerega vodi pot na gojenjski kolodvor, pripetila huda nesreča, ki bo najbrž terjala človeško življenje. V tem času je hotel preoračati Bleiweisovo cesto na onem mestu 72 letni kočar Valentin Kušar, doma iz Kravjega brda pri Ihanu. Starček je precej naglušen in zato ni slišal signalov po cesti prihajajočega avtomobila. Prišel je pod koleasa avtomobila. Pri padcu je starček dobil hude notranje poškodbe, zlomljeno ima desno nogo, nekaj reber, na temenu pa ima posneto kožo z lasmi vred. Z najbližjim telefonom so poklicali reševalni avto, ki je nezvestnega starca odpeljal v bolnišnico. Tam so starcu nudili takojšnjo pomoč, vendar bo najbrž podlegel številnim poškodbam. Do sedaj se še ni prebudil iz nezavesti.

Podirajoče se drevo mu je strlo prsni koš. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali s hudimi poškodbami 30 letnega drvarskega delavca Matevža Pogačarja, ki je doma iz Poženka v cerkljanski občini pri Kranju. Pogačar je v družbi več drvarjev podiral na Kravcu buke. Ko so podžigali veliko bukev, se je pri padanju ujela med veje sosednih dreves. Pogačar je priskočil, da bi osvo-

bodil deblo podrtga drevesa, v tem pa se je dobo že izmotalo iz vej in padlo na Pogačarja. Težka lesena gmota je strla Pogačarju prsni koš. Njegove poškodbe so tako hude, da bo težko ostal pri življenju. Z veliko težavo so tovariši ponesrečenca spravili v dolino, odkoder so ga potem z avtom prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Nenavadna nesreča mizarjeve žene. Davi ob 7.45 so bili ljubljanski reševalci plicani v Strossmayerjevo ulico 3, kjer je mizarjevo ženo 32 letno F. K. zadela nenavadna nezgoda. Na stránišči se je vdrl grušč školjke. Ženska je dobila nevarne poškodbe na spodnjem delu telesa. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

Z motorja je padel 36 letni brvski mojter Rudolf Vacar z Ježice. Dobil je precej hude notranje poškodbe. — 9 letni Stanislav Peterka, sin kočarja iz Dobrave pri Moravčah, je pri otroški igri padel precej globoko na tla vznak in se močno poškodoval po glavi. Oba sta se zatekla v ljubljansko bolnišnico.

Smola za tlakovanje cest se je vnela včeraj na Smartinski cesti 44, kjer ima Stavbna družba svoja skladišča. Stavbna družba ima tam tudi večjo množino žeremak, to je neke nove vrste smole, ki se meša z gramozom in služi za tlakovanje cest. Po neznanem naključju se je vnel sod smole in pričel goriti z velikim dimom. V skladišču zaposleni delavci pa so ogenj pravčasno opazili in ga hitro pogasili z peskom. Skladiščnik G. Blaj pa je za vsak primer še telefoniral po gasilce, ki so odhiteli na lice mesta z motorjo, toda ko so prispeli tja, je bil ogenj že povsem zaduščen. Gasilci so se vrnili, ne da bi jim bilo treba stopiti v akcijo. Sreča je, da je ogenj nastal podnevi, ko so ga mogli prisotni uslužbenci hitro ugasiti, kajti če bi začela smola goriti ponoči, bi iz tega nastal lahko katastrofalni požar.

Za socialno skrbstvo - 4,285.834 dinarjev v prihodnjem letu

Maribor, 19. okt.

Mestni socialno politični urad je že sestavil predlog preračuna za svoj resor za leto 1940-41. Ta proračun znaša 4.285.834 din ter je za 124.844 din višji od letošnjega.

Maribor slovi upravičeno kot mesto, ki ima v vsej naši državi najbolj vzorno organizirano svoje socialno skrbstvo. Da je to res, pričajo najbolj nazorno preračuni socialnopolitičnega oddelka, ki so vsako leto višji, tako da predstavljajo težko obremenitev občinskega gospodarstva. To da prilike Maribora kot velikega industrijskega središča so pač takšne, da se tem izdatkom ni mogoče izogniti. Revščina raste od leta do leta in z njo tudi izdatki mestne občine, da se siromakom vsaj do nek mere pomaga ter se jim olajša njihovo težko življenje. Kakor prejšnji preračuni, obsega tudi novi vse panoge socialnega skrbstva ter v vseh področnostih določa, koliko se bo izdalo za podporo starih siromakov, koliko za revno mladino in koliko za podpiranje tistih, ki so še pri moči, pa so zaradi težkih razmer izgubili delo in kruh. Za starostno skrbstvo bo mestna občina v prihodnjem letu žrtvovala din 1.804.760, za mladinsko skrbstvo 1.032.224 din, za delavsko skrbstvo 1.080.850 din ter za razne druge skrbstvene zadeve 385.000 din.

Starostno skrbstvo ima Maribor zelo dobro urejeno. Mestna občina podpira 474 starih občanov izven svojih zavodov ter jim daje na mesec 44.340 din, poleg tega pa še drva in mnogim vsak dan kosilo v svoji ljudski kuhinji. V mestni oskrbnišnici vzdržuje 180 oseb ter porabi za njihovo prehrano letno 394.200 din. V raznih izvenmari-borskih hiralnicah pa vzdržuje mestna občina še 37 oseb in sicer 10 v Ptuj, 22 v Muretcinih, 4 v Ljubljani in 1 v Vojniku. Vzdrževanje teh revežev v drugih zavodih pride precej dražje, kot v domači oskrbnišnici, toda zaenkrat nima v svojem zavodu dovolj prostora. Že dolgo časa pa se razmotriva vprašanje gradnje nove oskrbnišnice. Še čim bi se dobilo dovolj prostora za vse mestne siromake, ki so potrebni oskrbe v zavodu, poleg tega pa bi prišel novi zavod tudi v primernejšo okolico ter bi bil moderneje urejen.

Zelo vzorno je v Mariboru mladinsko skrbstvo, ki služi za vzgled tudi drugim mestom. Dostikrat prihajajo namreč v Maribor strokovnjaki iz drugih krajev ter študirajo našo ureditev socialnega, zlasti še mladinskega skrbstva. Mladinsko skrbstvo je osredotočeno predvsem v Mestnem mladinskem domu v Koroščevi ulici, kjer je poleg dnevnega zavetišča še dečja postaja za male sirote brez staršev, na desnem dravskem bregu pa je bila nedavno osnovana nova centrala za mladinsko skrbstvo — dnevno zavetišče za otroke Magdalenskega predmestja. Poleg tega pa vzdržuje mestna občina veliko otrok v raznih drugih dobrodelnih zavodih.

Visoki so izdatki za delavsko skrbstvo. Razvilo se je to iz Pomožne akcije, ki se je vzdrževala poprej s prostovoljnimi prispevki, ki pa ni-

Izjava kmetijskega ministra o delu njegovega resora

Belgrad, 20. okt. Včeraj je kmetijski minister Čubrilovič sprejel zastopnike naših listov in jim dal obširno izjavo o delovanju svojega ministrstva. Minister je dejal:

Zdaj izvršujemo poslednje priprave finančnega in gospodarskega značaja za ustanovitev ravnateljstva za prehrano prebivalstva. Stojim na stališču, da to ravnateljstvo ne sme iti po poti gole birokracije, temveč mora v teh težkih časih služiti neposredno pasivnim krajem in jih oskrbovati s cenanim živežem. Razen tega pa mora to ravnateljstvo služiti kot rezerva hrane za vojaške potrebe. Čeprav je bila naša žetev letos povprečna, imamo zadosti živeža, ki ga bo nabavilo ravnateljstvo za prehrano. Delovne metode ravnateljstva smo poenostavili s tem, da bomo vplivali preko obstoječih gospodarskih organizacij bodisi zadrugnih ali zasebnih, neposredno na terenu na višino cen žita samega in na čim gibejšjo in enostavnejšo dostavitve žita na teren, kjer je potrebno. Uredba o prenosu pristojnosti iz ministrstva na banovino Hrvatske je že gotova. Ta uredba normalizira razmere med banovino Hrvatsko in kmetijskim ministrom in je že pred finančno-gospodarskim odborom ministrov. Pri razmejitvi in prenosu pristojnosti na banovino Hrvatsko se lahko pohvalim, da smo bili zelo kulantni in sicer zato, ker imam sam zaupanje v idejo sporazuma, čigar glavni nosilec na terenu banovine Hrvatske je HSS. Ta uredba bo prav v kratkem izšla in erčen sem, da bo ministrstvo, ki mu stojim na čelu, s tem pripevalo nov delež za ureditev naših političnih, socialnih in kulturnih razmer.

Na polju veterinarstva se izvajajo nadaljne reforme, posebno pri zatiranju raznih živinskih bo-

lezni. Kakor povedo drugod po svetu, tako se tudi pri nas mnogokrat dogaja, da veterinarsko-polijska služba čisto podreja koristi posameznikov koristim celote in se seveda za izvršitev zakonskih določil zateka tudi z zakonskim sankcijam. Toda ta pot ni najbolj učinkovita. Mnogo več uspeha bi bilo, če bi živinorejce pravilno informirali zastraženo boleznijo. Zato je vloga veterinarjev kot ljudskih prosvetiteljev na tem polju izrednega pomena. Zato bom tudi zahteval med drugim, da morajo biti veterinarji strokovnjaki tudi v tem pogledu kos svoji nalogi. V ta namen sem izdal nalog z navodili veterinarjem in se bo o tem razvila živahna akcija na tem terenu. Da bo propaganda imela uspeh, bo kmetijsko ministertvo oskrbelo veterinarje tudi s potrebnimi pomožnimi sredstvi, s filmi, diapozitivi, propagandnimi slikami in podobnim. Tudi tiska ljudskih knjig, letakov itd. ne bomo zanemarili. Tako si je podrejen mi ministrstvo nabavilo te dni tri ljudske filme, enega o golubaški mušici, dva pa o steklini. Prvega je dobila moravska banovina, kjer se v glavnem javlja golubaška mušica, film o steklini bodo pa predvajali povsed drugod v državi, v prvi vrsti tam, kjer je ta bolezen najbolj pogosta.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. okt. m. Glavni odbor JNS je sredi izdal obvestilo, ki ga je ta stranka razvzela do sporazuma in do razpisa senatnih volitev. Stranka JNS zavzema do sporazuma odklonilo stališče ter izjavlja, da obstoja razpust senata in razpis volitev v novi senat ter izjavlja, da se JNS ne bo udeležila teh volitev (kar je zaradi njene maloštevilnosti povsem razumljivo). JNS prepušča sedanjim vladim vso odgovornost za politiko, ki jo vodi.

Belgrad, 20. okt. Finančni minister Šutej je včeraj sprejel v svojem kabinetu večjo delegacijo zastopnikov upokojencev, ki so prosili ministra, naj bi se o pravem času uredile njihove pokojnine. Minister je obljubil, da bo dal nalog svojim podrejenim organom, da se imajo pokojnine izplačati čimprej, tako da upokojenci ne bodo morali čakati po več mesecev na pokojnino kakor doslej. Posebno glede akontacij je finančni minister obljubil, da bo sedanjim postopek poenostavil, tako da bodo upokojenci že prihodnji mesec lahko dobili akontacije.

Tragična smrt obupanega delavca

Celje, 20. oktobra.

Danes zjutraj so našu v Bužovalu mrtvega 19 letnega delavca pri Vestnu Martina Bincla iz Trnovca. Mrtvec je ležal na tleh ves ožgan, zraven pa so ležali čevlji in suknjič. Bincl je bil zadnje dni zelo potr in je v duševni zmedenosti izvršil obupno dejanje na nenavaden način. Privzel si je štirikrat okrog pasu dolgo žico, na koncu pa privezal kamen. To je potem vrgel na žico električnega toka visoke napetosti. Tok ga je seveda takoj ubil in užgal.

Danes je prišla komisija, ki bo ugotovila dejanski stan. Truplo nesrečnega delavca so prepe-ljali v mrtvašnico v Vojniku.

Drobne vesti

Ban dr. Šubašič je razpustil tudi splitsko Delavsko zbornico in imenoval nove odbornike. Tako so tudi iz hrvatskih delavskih zavodov izginili rdečkarji, ki so uživali lepe dohodke na račun delavskih žuljev.

Poverjenik zagrebške občine dr. Starčević je izpeljal vse hvale vredno delo na občini. Začel je zniževati osebne izdatke uradništva in pričel čistiti pri glavah. Odredil je, da se zniža najprej njegova plača. Prej je imel župan okrog 30.000 din mesečnih dohodkov, odlej pa jih bo imel 12.000 in 2000 din za reprezentanco. Ravnatelj mestne elektrarne je imel prej 21.000 din mesečno, odlej jih bo imel 10.000. Prav tako sta bili znižani mesečni plači ravnatelju plinarne od 19.700 na 10.000 in ravnatelju mestnega vodovoda od 17.000 na 9000 dinarjev.

Včeraj se je začela v Zagrebu skupna akcija policije in meščanske zaštite za čiščenje mesta od nezaželenih sumljivih ljudi, ki so zadnje dni povzročili večje število incidentov. Dogodilo se je namreč, da je bilo ponoči na ulici ubitih več takih policajev in zasebnikov, ki so bili znani kot poborniki diktatorskih režimov in so se izkazali pri preganjanju hrvatskih politikov. Vodstvo meščanske zaštite je dalo policiji na razpolago 230 članov tako, da sta po dva člana zaštite spremljala na patrolah po dva stražnika. Obenem so izvedli v mestu večjo racijo in prijeli vse ljudi, ki so se zdeli sumljivi. Na policijo je bilo tako pripelanih 100 oseb, od katerih so jih pridržali v zaporih 40. Kljub temu pa so se dogodili na ulicah novi spopadi, ker so neznanci streljali na nekega trgovca, patrola pa je streljala na nekega begunca, pa ga je le ranila, obenem pa je po nesreči ranila tudi neko gospo, ki se je po ulici vračala proti domu. Pričakujejo, da bo Zagreb že v nekaj dneh očiščen vseh sumljivih in neodgovornih elementov, ki hočejo nove razmere izrabiti za svoja osebna obračunavanja.

Mariborski drobiž

OB ENA IN DVAJSETI OBLETNICI OSVOBODENJA SLOVENIJE PRIREDILJO V SOBOTO, DNE 28. OKTOBRA 1939 OB 8 ZVEČER V DVORANI ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE MARIBORSKI FANTOVSKI ODESKI IN DEKLISKI KROŽKI SVEČANO PROSLAVO s sledečim sporeom: 1. Državna himna. 2. Slavnostna fanfara. 3. Pozdrav. 4. Deklamacija. 5. Slovenske narodne. 6. Slavnostni govor. 7. Orlovska himna. — Udeležba za člane F Oin DK obvezna. Prijatelji naše mladinske organizacije iskreno vabljeni. Vstopnine ni! — Bog živi! — Meddruštveni odbor mariborskih FO in DK.

Angeli garjevih lic

Roman s slikami

Malo je zardel, da so ga neznanzi zasačili, kako se je udajal mislim. Potegnil je klobuk na oči, pljunil za dekletoma, ki sta se uezili in ga pustili, potem pa je naglo stopil po svoji poti.

Toda misli ga niso marale pustiti. Bila je ena izmed tistih ur, ki človeka primejo v srce in jim ne more utiti.

Zdaj je imel pet in trideset let. Pol življenja je bilo za njim, če bi zdaj nehal živeti tako, kakor je bil vajen dozdaj. Če pojde naprej, kdo ve, kako bo. Težko, da bi prestal še toliko pisanih reči, kakor jih je v prvi polovici.

Toda če je natanko premislil, je samo polovico od polovice svojega življenja res živel. Drugo polovico je preletel po ječah. Samo polovici teh let je bil sam gospodar, nad drugo polovico so vladali jetniški čuvaji. Gonili so ga po samotnih celicah in po temnicah, pridigovali so mu in ga silili, da prebira pobožne knjige. Med vstricami svetlega pisma je koval naklepe za nove pustolovščine. V nedeljo je moral peti na koru v kaznijski cerkvi in je bil včasih celo pohvaljen, ker se je tako dobro tajil. Moral je igrati v kaznijskem moštvu za base-ball.

Vsi so mislili, da bodo iz njega naredili poštenega človeka.

Toda Rocky je ostal vedno isti, sam sebi in svoji začetni poti zvest.

Usoda ga je nosila po nevarnih poteh, kakršna je mogla izbrati samo ona.

Zdaj ni bilo nobenega dvoma več: Rocky je bil gangster, razbojnik, kakršnih je te čase Amerika imela malo. Bil je rojen za ta posel. Ni mu bilo uso-

jeno mirno življenje in poštena smrt v postelji.

Toda pri vsem tem ni bil slabega srca. Bil je sposoben iz treh metrov daljave mirno ustreliti policista, ne da bi trenil z očesom pri tem, ni pa mogel odreči nikomur, če ga je prosil miloščine ali podpore. Med svojimi ljudmi je bil poznan kot človek dobrega srca, pred katerim so pa drugače vsi trepetali.

Odkar je nekdo po prečuti noči našel prezebajočemu siromaku na oglu pest srebrnih dolarjev v klobuk, so mu razbojniški tovariši zdeli ime »Rocky-revol-ver-girl«. To ime je med poučenimi pomenilo nekako: Rocky je mojster v ravnanju s samokresom, da mu ga ni nikjer para, toda srce ima mehko, kakor nedoračelo dekletce.

Vse to se mu je to uro predlo po glavi. Premišljal je, kolikokrat so ljudje obtoževali njega in ga skušali preganjati. Zdaj, ko se je spet znašel med ljudmi, je začel on spraševati in on tožiti ljudi, tako je bil po teh treh letih samozavešten.

Kdo je prav za prav kriv, da je on krenil na tako pot? Kje je začetek tega zmešanega kroga, v katerem se je poštenje lovilo s krivico, zločin z zakonom in dostojnost z nesramnostjo? Kdo

ga je poglaval v to divje ničemur podobno življenje? Ali so bili krivi drugi, ali se je sam vrgel na krivo otavo?

Bilo je težko ugotoviti, čeprav si je prizadeval. Toda končno spoznanje o tej krivdi ni moglo biti razveseljivo, zakaj Rocky si je še bolj potegnil klobuk na čelo, tako globoko, da mu je skoraj ves obraz izginil v njegovi senc. Nemirno je zmigaval z rameni, kakor da hoče vreči s sebe tovor in z naglimi koraki se je gnil naprej.

Drugo jutro so trgovci, ki so znašali po stari navadi svoje blago na pločnike, mogli videti na vse zgodaj mladega, poživljajočega človeka. Kako se počasi eprehajal po ulicah in ogleduje, kakor da je prvič v mestu. Niso se mogli domisliti, da bi ga bili že videli med množico tistih navadnih ljudi, ki so se vsak dan gnetli mimo.

Niso si belili glave zaradi njega: imeli so ga za tujca, ki se mu pač ljubi begati po zgodnjih cestah in buliti po vsem tistem, kar se nikdar ne spremeni.

Toda tujec ni bil teh misli. Njemu se je zdelo, da se je mesto spremenilo, močno spremenilo... Skoraj ga ni več poznal. Hiše so sicer v glavnem še ostale tiste, kakor so bile pred tremi leti, toda polepšale so si lica, se olišpale, ne-

katere so ostarele, druge pa celo izginile in naredile prostora trgov ali visokim stavbam.

Mladi moški je stopal po cestah in nikamor se mu ni mudilo. Zdelo se je, da obuja spomine.

In res je bilo tako. Rocky se je bil to jutro pripeljal z vlakom iz Newyorka in je zdaj spet stopal v svojo mesto.

Bilo je še zgodaj, zato ni našel nikogar od poznanih. Njegovi ljudje niso bili tiste vrste, ki zgodaj vstajajo.

Čim dalje je hodil, tembolj se mu je zdelo, kako se je ta leta, kar ga ni bilo, vse spremenilo. Življenje je bilo bolj polno, promet po cestah večji. Avtomobili so brezglavo drveli po cestah, da se jim je komaj ogibal. Hrum je bil tak, da ga je glušilo, toda prav v hrumu je užival, saj mu je bil znamenje vsega tistega življenja, ki se bo zdaj spet začelo, pisano, burno in glasno...

Hodil je tako, da sam ni vedel prav za prav, kako dolgo že pohaja. Nenadno se je znašel na mirnem trgu, okoli in okoli obsajenem z drevmi. Na koncu trga je stala cerkev.

Tu je bilo tiho, tako da se mu je zdelo kar čudno, ko je čisto na lepem zašel iz prometnega hruma sem. Bilo je tako mirno, da je nenadno zaslišal iz

cerkve petje otroškega zbora. Odnevi tega petja so se topli v odmevi, ki so prihajali sem a trgov in cesta okoli.

Ustavil se je in poslušal. Obraz se mu je počasi razlezel v smehljaj.

Spomnil se je svoje prve mladosti, tistih časov, še preden sta z Jerryjem zašla v družino mladih razbojnikov. Davno prej, preden je prišlo do tiste dogodivščine z nalivniki na postaji, ko se je začelo za Rockyja novo, gangstersko življenje. Takrat je tudi on prepeval v tej cerkvi. On, Jerry in kdo še?

Trudil se je, da bi se domislil, pa mu ni šlo. Petje iz cerkve je bilo močnejše in močnejše, kakor da ga vabi, naj gre pogledat tiste kraje, kjer je tudi bilo opravljene nekaj njegove mladosti.

Morda najlepše...

Pri tej misli ga je obšla rahla žalost, podobna nečemu takemu, kakor je bila oddaljena pesem, ki mu je prihajala zdaj pa zdaj na uho.

Stopil je proti cerkvenemu pragu. Tam je spet malo postal in prisluhnil. Petje je bilo potihnilo...

Prijela ga je neubranljiva radovednost, kakšna je cerkev zdaj in kaj delajo fantiči med prestankom.

Snel je klobuk z glave ter počasi stopil čez prag v mirno, sveto tišino.

V cerkvi je bilo temno, da ni v začetku, oslepljen od sonca zunaj, videl nič. Tipal se je do srede cerkve, tam obstal, vrtil klobuk po rokah, kakor da je prišel v tujo hišo, in se skušal razgledati.

Od tu in tam

Proti stališču, katerega so srbski demokrati zavzeli od sporazuma Cvetković-dr. Maček, se je oglasil včeraj tudi »Hrvaški dnevnik«, ki zamerja demokratskemu izvršilnemu odboru, da skozi svoja strankarska očala gleda tudi na najvažnejše vprašanje našega državnega življenja, namreč na vprašanje sporazuma. Zato zameri demokratom, da so začeli sedaj operirati kot zaskrbljeni srbski rodoljubi, ki se hočejo boriti za ogroženo srbstvo. List se dalje sprašuje, v čem je to srbstvo ogroženo. Večino v vladi imajo še vedno Srbi, in glavno besedo pri vseh ostalih poslih, zlasti v osrednjih državnih bankah, imajo prav tako Srbi. Oni vodijo tudi zunanjo politiko itd. Kje so neki znaki, da Hrvatje in Slovenci nadvladujejo Srbe, odnosno, da imajo več pravic kakor Srbi? »Hrv. dnevnik« tudi ne verjame demokratom, ko tarnajo nad volivnim redom, ter pravi, da so si znali Hrvatje kljub volivnemu redu in terorju od vladne strani dvakrat priboriti veliko večino. Pač pa je dejstvo, da je srbsko ljudstvo pri vseh po prejšnjih volitvah glasovalo za vse diktatorske režime. Zaradi tega se demokrati ne morejo sklicevati na neko svojo večino med srbskim narodom, katere še ne more do besede. Kajti tudi to trditve ovrača volivni uspeh zemljoradnikov, ki so šli v volivni boj pod istim volivnim zakonom in v enakih okoliščinah, pa so si priborili mnogo več glasov kakor demokrati.

Venca na grob Neznane junaka na Avali pri Belgradu sta položila predvčeršnjim podpredsednik vlade dr. Maček in ban banovine Hrvatske dr. Šubišić. Popoldne pa je bila v kabinetu dr. Mačka seja ministrskega odbora za prenos poslov na banovino Hrvatsko, katere so se udeležili poleg dr. Mačka še dr. Krek, dr. Jure Šutej, dr. Smoljan, dr. Lazar Marković in dr. Mihajlo Konstantinovič.

Prodajno centralo za kvas je odredila vlada z nedavno uredbo. Člani te prodajne centralne so vsi tovarnarji kvasa, ki si bodo kmalu izvolili upravo in tudi pravila prodajne centralne. Vsakemu tovarnarju je bila odredena količina kvasa, katero sme izdelati in potem prodajati po cenah, ki bodo v tej državi enake. V celem je določena količina letnje proizvodnje kvasa v državi na 2.600.000 kg. Nova uredba ima tudi določilo, da morajo tovarne na zahtevo vojnega ministrstva v svojih tovarnah postaviti tudi naprave za proizvodnjo glicerina. Razdelitev količin kvasa med tovarnarje ima veljavo za pet let.

Proti uvedbi ženske volivne pravice so se začele oglašati tudi žene same. Pred tednom so namreč vojvodinske izobražene žene sestavile spomenico in jo predložile vladi z zahtevo, da se z novim volivnim zakonom vpelje tudi za ženske splošna volivna pravica. Pametne ženske pa so se oglašale in dejale, da današnji negotovi časi niso za to, da se vodijo dolge razprave o tem vprašanju, ki se ne da niti ne sme rešiti z enostavno potezo. Druga važna okoliščina je dejstvo, da je veliko število jugoslovanskih žena še nepismenih in torej te ženske nimajo sploh nobenega vploga v današnje politične razmere. Take ženske ne bi mogle v nobenem primeru izražati svoje volje in svoje prepričanja, ker ne bi vedele, za kaj sploh gre. V nekaterih delih države pa so ženske zaradi posebnih verskih razmer celo v takem položaju, da se še dolgo ne bodo mogle seznaniti niti s političnimi niti s socialnimi ali pa z gospodarskimi in kulturnimi vprašanji, da bi mogle pravo glaslo obrniti v pravo smer. Zaradi tega čas za žensko volivno pravico še ni prišel, ker na drugi strani čakajo ženo v današnjem času mnogo važnejše naloge na socialnem in kulturnem polju. Tako mnenje je izrazila ena izmed znanih srbskih javnih delavk v belgradskem »Vremenu«.

Dva člana ameriškega Rdečega križa sta dopotovala pred dnevi v Belgrad in se seznanila z odborniki jugoslovanskega Rdečega križa. Amerikanci sta prav za prav namenjena v Romunijo, kjer bosta izročila izdatnejšo pomoč tamkajšnjemu Rdečemu križu za pomoč poljskim beguncem. Ameriški Rdeči križ je za prve poljske begunce daroval 25.000 dolarjev, sedaj pa si bosta odposlancna stanje natančno ogledala in predlagala ameriskemu odboru novo večjo vsoto za podporo beguncem, ki sedaj žive v Romuniji in na Madžarskem.

Farmaevski oddelek bodo slovesno odprli prihodnje dni na belgradskem vseučilišču. Doslej je imela tak oddelek le zagrebška univerza na vsem Balkanu. Zanimanje za to stroko je bilo vedno zelo veliko, prav kakor za medicino. Samo na belgradski medicinski fakulteti se je vpisalo letos nič manj kakor 700 akademikov, od katerih je 50 tujecev. Pač pa je mnogo manjši dotok na filozofski fakulteti. V Belgradu se je na ta oddelek vpisalo samo 312 študentov in sicer moških 79, žensk pa 233. Najmanj zanimanja na filozofski fakulteti pa vlada za narodno zgodovino, v katero se je vpisal samo en dijak. Največ zanimanja je bilo za naravoslovno matematični oddelek.

Ostanke razkošne rimske hiše iz prvega stoletja po Kristusu so odkrili pri kopanju vinograde kmetje na otoku Hvaru med krajema Starogradom in Vrhosko. Pri kopanju so namreč našli na trda tla, pozornost pa so jim vzbudila šele tla, ki so bila pokrita z lepimi mozaiki. Zaradi tega so opozorili splitski muzej, kamor bodo mozaiki tudi spravili.

Da bi dokazal svojo nedolžnost in zvestobo svoji ženi, je streljal na popolnoma nedolžno ženo kmet Vasa Motorožesku iz Petrovgrada. Mož se z ženo ni razumel. Drug drugače sta stalno sumničala za nezvestobo. Ko sta se prepirala tudi v torek, je prišla mimo hiše neka Ana Neda. Da bi ženi z dokazom podprl trditve, da ji ni bil nikoli nezvest, je Vasa potegnil samokres in začel streljati na mimoidočo žensko. Strelji so jo težko ranili, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Kmet, ki je hotel na nedolžni žrtvi dokazati svojo zvestobo do žene, pa je seveda moral v zapor.

Krvoločnega razbojnika, ki je pobegnil iz kaznilnice v Sremski Mitrovci, so prijeli na Madžarskem. Razbojnik Janoš Odrj je bil obsojen zaradi več zločinov na dolgoletno robijo. Toda pred dvema leti je pobegnil iz kaznilnice in se klatil blizu Sombora. Tam je tudi izvršil nov zločin, ko je zadavil bogato vdovo in jo potem oropal. Pred zasledovalci je pobegnil na Madžarsko, kjer pa ga je zalotila roka pravice. Madžarske oblasti so o svojem uspehu obvestile naše oblasti in sporočile, da bodo grešnika kmalu poslale, da bo prejel zasluženo kazen.

Smrtna nesreča progovnega čuvaja

Ko se je vračal ob progi domov, je Janeza Finka iz žalne podri vlak

Novo mesto, 20. oktobra.

Na dolenski progi med Novim mestom in postajo Straža se je te dni primerila tragična prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 50 letni progovni čuvaj Janez Fink. Fink je kot progovni čuvaj opravljal službo na večjem odseku proge med navedenima postajama in je bil te dni zaposlen z zabijanjem novih signalnih naprav. Ko je nastopil prvi mrak, je Fink prekinil delo in se napotil ob progi proti domu. V tem času pa je iz Straže proti Novemu mestu vozil tovorni vlak. Fink je vlak pravočasno opazil in ker je šel po sredi tračnic, se mu je hotel umakniti na stran. Pri tem pa je stopil na gladek kamen, na katerem mu je spodrsnilo. Omahnil je in prišel loviti ravnotežje. Toda preden se mu je posrečilo, da bi se ognil s proge, je že privozil za njim vlak. Lokomotiva ga je z levim robom zadela v tilnik in ga vlekla še nekaj časa s seboj. Potem je nesrečnej obležal na progi.

Doma v čuvajnici je družina medtem v skrbih pričakovala očeta, ki bi se moral že vrniti domov. Videli so ga namreč že od daleč, še preden je vozil vlak mimo čuvajnice. Ker ga pa le ni bilo, je žena poslala enega od otrok pogledat, kaj je z očetom. 10 letni Lojzek je stekel od čuvajnice proti Straži, toda komaj je prišel kakih 100 korakov daleč, je zagledal očeta, ki je ležal ob progi brez najmanjšega znaka življenja. Deček je od strahu kriknil, se obrnil in stekel materi povedat, kaj je videl. Mati je odšla na mesto nesreče, misleč, da bo s hitro pomočjo mogoče možu pomagati, toda njeno upanje se je razblinilo v nič, ko je pritenila glavo na možovo srce, ki ni več bilo. Janez Fink je medtem že dočrpel. Žena je poklicala nekaj ljudi, ki so prenesli mrtvega čuvaja domov v čuvajnico.

Pogreb tragično ponesrečenega progovnega čuvaja Janeza Finka je bil predvčeršnjim v Prečni. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudi, zlasti njegovih stanovalskih tovarišev. Zastopana pa so bila tudi katoliška prosvetna društva, kajti pokojnik je bil vnet in požrtvovalen delavec na polju krščanske prosvete. Pokojnik je bil doma iz Zalne. Zapušča ženo in osem otrok, od katerih je večina še neposkrbljenih.

Vsa okolica sočustvuje z nesrečno Finkovo družino, ki je v zadnjih šestih mesecih izgubila kar tri ude: najprej je umrl Finkov oče, nato sestra in zdaj je padel kot žrtev tragične nezgode še Janez Fink sam.

Zrtev nevarnega železniškega poklica naj počiva v miru, težko prizadeti družini pa izrekamo iskreno sožalje!

Cesta Skofja Loka-kolodvor je treba vso razsvetliti

Pred kakim letom je »Slov. dom« že prišel nujno prošnjo na merodajne činitelje, naj čimprej razsvetle cesto Skofja Loka-kolodvor, ker to zahteva že nujna in stvarna potreba prebivalstva. Že večkrat pred imenovanim člankom je bila iznešena ta potreba na raznih sestankih, zlasti pa je bila poudarjena pred dvema letoma na občnem zboru JRZ, na katerem se je zlasti poudarjalo, da cesta ponoči v gotovih predelih za posamično žensko osebo ni več varna.

Pod pritiskom javnega mnenja je prišlo do pogajanj glede razdelitve stroškov in podobno med posameznimi zainteresiranimi činitelji, kot med občino Skofja Loka, Stara Loka itd. Vendar pa, v kolikor razvidimo iz dejstev, pogajanja niso uspešna, najbrž zaradi popolnega nezumevanja gotovih činiteljev. Zaradi tega se je občina Skofja Loka odločila, da sama zgradi razsvetljavo na cesti, v kolikor ista teče po njenem teritoriju, to je od Kapucinske cerkve do gostilne Plevna, to je nekako 800 m dalje. Na tej progi je dala občina zgraditi še pet obločnic, ki skupno s starimi tremi zdaj prav temeljito razsvetljujejo cesto.

Velika večina te ceste, in to od Plevne pa do kolodvora, v daljavi kakih 2 km, pa je ostala še nerazsvetljena, čeprav je to prav oni del, kjer bi bila razsvetljava najbolj potrebna. Ta del teče po ozemlju občine Stara Loka. Nujno potrebno je, da se tudi ta del takoj razsvetli, in sicer naj se obločnice postavijo pred gostilno »Lovrenc«, na vsako stran mostu, na križišču cest, kjer cesta Kranj-Ljubljana križa to cesto in vlada ogromen promet. V Starem Dvoru, nato pa še tri ali štiri obločnice do kolodvora.

Nujnosti ne bomo več utemljevali, ker jih je vsakdo ve in jih je že priznala občina Skofja Loka. Upamo, da ji bodo tudi drugi sledili.

Športne vesti

Na balkanskih igrah bodo prihodnje leto tudi plavalne tekme. V teh dneh je bila v Atenah konferenca delegatov posameznih plavalnih zvez balkanskih držav Grčije, Turčije, Bolgarije, Romunije in Jugoslavije. Konferenca delegatov plavalnih zvez se je ešla na iniciativo grške plavalne zveze. Naloga te konference je bila ugotoviti, ali je plavalni šport v balkanskih državah že na tako visoki stopnji, da je možna eventualna organizacija tekem za balkanski plavalni pokal oziroma balkanskih plavalnih iger.

Konferenci so prisostvovali delegati vseh poklicanih držav. Kot delegat jugoslovanske plavalne zveze je bil v Atenah tajnik naše zveze Aleksander Farel. Razgovori delegatov so bili zaključeni z uspehom in tako je bilo eklenjeno, da bodo prihodnje leto tekme za balkanski plavalni pokal, pri katerem naj bi sodelovali plavalci Jugoslavije, Grčije, Bolgarije, Turčije in Romunije. Tekme za ta balkanski plavalni pokal bodo vsako leto, in sicer vsakokrat v drugi državi. Prvo tekmovanje, ki bo prihodnje leto v letambulju (Carigradu), bo obenem posebno slovesna prireditev. Med svojim bivanjem v Atenah se je delegat jugoslovanske plavalne zveze tudi razgovarjal s predstavniki grške plavalne zveze in je v svojih razgovorih ekulšal perfektuirati gostovanje našega plavalnega zastopstva po Grčiji. To gostovanje naj bi bilo pred ali po balkanskih igrah v letambulju. Naši plavalci bi v tem primeru gostovali v Atenah, Patrasu in Solunu.

Ustanovljena je srbska smučarska športska zveza. V sredo zvečer je bil v Belgradu v dvorani restavracije Kolarac sestanek upravnega odbora belgajske zimskošportne zveze. Na tem sestanku je bilo sporazumno eklenjeno, da z ozirom na politično razdelitev države, belgajska zimskošportna podzveza izstopi iz Jugoslovanske zimskošportne zveze in da ustanovi samostojno srbsko smučarsko športno zvezo.

Odhod nemške nogometne reprezentance v Sofijo. Nemška nogometna reprezentanca, ki bi morala v sredo igrati povračilno tekmo z reprezentanco Jugoslavije v Belgradu, je včeraj odpoštovala v Sofijo. Nemška nogometna reprezentanca nastopi v Sofiji proti bolgarski reprezentanci, in sicer v isti postavi kakor je nastopila v Zagrebu. Nemci so v Belgradu v sredo opravili lahek kondicijski trening.

Finski svetovni rekorderji kot vojski. Finska vojaška mobilizacija v teh dneh ni prizanesla niti najboljšim finskim atletom. Vsi so bili mobilizirani in vsi dandanev opravljajo svojo vojaško dolžnost. Glavni tajnik za organizacijo olimpijskih iger je danes artilerijski polkovnik. Svetovni prvak v metu kopja Jarvinen je inženirski častnik; Letkinen je artilerijski podčastnik; Kotkaas, znameniti akakač v višino, je pilot; svetovni rekorder v tekih na dolge proge, Mäki, je mobiliziran pri intendantskih četah. Znameniti Nurmi pa je inštruktor pehote.

Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi v soboto 21. oktobra od 19 do 20 promenadni koncert na Trgu sv. Jakoba. Koncert bo izvajala v proslavo nove šentjakobske župnijske dvorane, ki bo odprta prihodnji dan, godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Pogačnika.

Celjske novice

Zadnja pot dr. Bogomira Skaberneta. Ob 4. popoldne so Celjani spremlili na zadnji poti pokojnega profesorja, slovenskega publicista in časnikarja dr. Skaberneta Bogomira. Z Dečkovega trga se je razvil dolg spreved, na čelu katerega je stopala vojaška godba 39. p. p., četa vojakov, častniki, številni celjski oddelki, pokojnikov celjski tovariši - časnikarji in drugi. Pogrebne obrede je opravil mestni kaplan g. Babšek Franjo. Pri odprtem grobu je vojaška godba zaigrala žalostinko, pokojniku pa so se poklonili tudi častniki in počastili njegov spomin, ker je bil rezervni častnik ter je kot mlad fant stopil v celjsko legijo in se udeležil koroskih bojev. Ni se mu izpolnila želja, da bi dovršil novo delo, ker ga je triletna bolezen priklenila na posteljo in ga strla.

Kretfovi »Celjski grofje« v Celju. Narodno gledališče v Mariboru bo gostovalo v sredo, dne 25. oktobra, ob 8. zvečer v celjskem mestnem gledališču s Kretfovimi »Celjskimi grofi«. Predstava je za abonma. Neabonenti dobe vstopnice v predprodaji v Slomski knjiarni. Poskrbite si že sedaj vstopnice, ker je zanimanje za predstavo veliko in bodo karte kmalu razprodane!

Vlom v Polzeli. V pretekli noči je bilo vlomljeno v trgovino Stupal v Polzeli v Savinjski dolini. Vlomilec se je prikladal do hiše, vlomil v trgovino ter odnesel za okrog 8000 din blaga. Domači so opazili tatvino šele zjutraj. Za storilci ni sledu.

SK Celje : SK Olimp. Po dolgem času bomo v nedeljo pričeli zanimivemu prvenstvenemu srečanju med gornjima kluboma. Že dolgo ni bilo v Celju tekme, ki bi med pristajali obeh taborov vzbujala toliko zanimanja, kakor tekma, ki se nam obeta v nedeljo na Glaziji. Obe moštvi sta sedaj izenačeni ter bo o končnem izidu tokrat res odločala sreča, ki bo enemu ali drugemu bolj naklonjena. Celje se nahaja sedaj na predzadnjem mestu.

Pojasnilo

Prejeli smo sledeče pojasnilo: Z ozirom na notico, katero ste priobčili v tokrovi številki Vašega cenjenega lista pod naslovom »Strokovni tajnik — izsiljevalec« Vas vljudno prosimo, da priobčite v sledeči številki naslednje pojasnilo: Spodaj podpisano »Društvo Slovenska Beseda« v Ljubljani sporoča z ozirom na notico, katere je bila objavljena v »Slovenskem Domu« v torek, dne 17. t. m. pod naslovom »Strokovni tajnik — izsiljevalec«, da prizadeti 36-letni Vidic Avgust, zasebni uradnik, ni član spodaj podpisanega društva in torej ne more biti tajnik. Imenovan je bil sicer takoj v začetku ustanovitve društva nekaj časa član, vendar je bil dne 10. maja t. l. izključen zaradi oškodovanja ugleda in interesov društva. To liko v pojasnilo in vednost javnosti, da ne bodo posamezniki v bodoče nasadili. — Društvo »Slovenska Beseda« v Ljubljani.

Tečaj za mizarsko risanje za začetnike v Ljubljani

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi za mizarske mojstre in pomočnike, ki še ne obvladajo zadostno strokovnega risanja, poseben tečaj za strokovno risanje, ki se bo vršil ob nedeljah dopoldne od novembra do maja 1940 v prostorih Tehniške srednje šole. Poleg strokovnega risanja bodo udeleženci tega tečaja mogli poseati tudi posebne tečaje o obrtnem knjigovodstvu in kalkulaciji, slogoznanstvu in tehnologiji, ki se bodo vršili v popoldanskih ali večernih urah med tednom istotako v prostorih Tehniške srednje šole.

Vabimo interese, da se prijavijo pisмено najkasneje do 20. oktobra t. l. s točno navedbo naslova ter označbo »mizarski risarski tečaj« na Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani.

*

Strokovni tečaji Zavoda PO Zbornice TOI v Celju, Mariboru in Novem mestu. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani namerava prirediti tekem jeseni, zime in spomladi več strokovnih tečajev za mojstre in pomočnike pri svojih poslovalnicah v Celju, Mariboru in Novem mestu. V poštev bodo prišli tečaji za obrtno knjigovodstvo in kalkulacijo, za strokovno risanje, tehnologijo in slogoznanstvo, ter splošni tečaji za pripravo na mojstreski izpit. Ker bo prireditev tečajev odvisna od tega, koliko bo prijavitelcev in za katere vrste tečajev se bodo zanimali, vabimo, da se oni obrtniki in pomočniki, ki bi želeli obiskovati katerega navedenih tečajev, prijavijo s posebnim dopisom ter navedbo točnega naslova, kakor tudi označbo, kateri tečaj bi hoteli obiskovati, najkasneje do 30. oktobra 1939. Prijavo je treba poslati za interese novomeškega okolisa poslovalnici Zavoda PO Zbornice TOI v Novem mestu, celjskega okolisa poslovalnici Zavoda PO Zbornice TOI v Celju, mariborskega okolisa pa poslovalnici Zavoda PO Zbornice TOI v Mariboru. Prijavitelci bodo prejeli podrobnejša pojasnila pisмено.

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI, v Ljubljani.

Naročajte Slovenski dom!

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura		Relativna vlažnost v %	Oblačnost 0-10	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		noč	dnev				m/m	vrsta
Ljubljana	759.3	21.8	14.2	93	10	SW ₁	8.0	dež
Maribor	758.0	22.9	14.0	90	7	0	—	—
Zagreb	763.1	21.0	15.0	90	8	SSE ₁	—	—
Belgrad	763.9	32.0	10.0	80	3	0	—	—
Sarajevo	769.0	27.0	3.0	90	0	0	—	—
Vara	765.2	20.0	18.0	60	0	SE ₁	—	—
Spli	761.5	23.0	15.0	80	6	0	—	—
Kumob	767.4	24.0	12.0	8	1	ENE ₂	—	—
Rab	765.2	20.0	14.0	80	10	S ₁	—	—
Opisovalnik	765.0	26.0	11.0	80	0	E ₁	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo, večino mlačno oblačno in toplo vreme. Deževalo bo v predledkih.

Koledar

Danes, petek, 20. oktobra: Janez.
Sobota, 21. oktobra: Uršula.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Znatno olajšanje javnemu in priatnemu uslužbenstvu je naklonil Vrhovni socialni svet, da bo lahko na praznike umrlih tudi najmanjši uslužbenec dostojno okrasil grobove svojih dragih. Na razkošje uslužbenstvo sploh ne more misliti, zato bo pa za vse svete počastilo rajne na najplemenitejši način, ko bo prižgalo sveče in na grobove položilo skromne vence vsesvetke akcije ter tako storilo veliko dobro delo v počastitev mrtvih. S tem bo naše višje in nižje uradništvo ter uslužbenstvo sploh spet dokazalo svojo globoko srčno kulturo, ki bahaštev vedno zna ločiti od prave pietete. Da bo pa ta manifestacija pietete in srčne kulture ljubljanskega uslužbenstva čim najbolj popolna, je vsesvetka akcija povabila vse urade, zavode in večja podjetja k skupnemu zbiranju odkupnin od razkošja na grobovih in naprosilo predstojništva za organiziranje te pomembne akcije. Gotovo med naprosenimi ne bo prav nobene izjeme in nobenega predstojništva, ki se ne bi zavdalo svoje naloge za ugled svojega uslužbenstva. Zato smo tudi trdno prepričani, da si bodo tako predstojništva kakor tudi uslužbenec prizadevali za čim večji uspeh vsesvetke akcije in gotovo o prvem času vrnilo naprosene sezname odkupnin. Počastite rajne z dobrimi deli!

V sredo 25. t. m. bodo od 11-13 v Ljubljani pri policijski upravi (v Šubičevi ulici) pregled motornih vozil (ki letos še niso bila pregledana). Uprava policije poziva prizadete lastnike iz Ljubljane in okrajev Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Logatec, Novo mesto, Radovljica in Skofja Loka, da pripeljejo dotična motorna vozila pravočasno pred komisijo. Zamudniki bo zadela kazen. — Ljubljana, 18. oktobra 1939. — Uprava policije v Ljubljani.

Slovenci pri sv. očetu Piju XII. je naslov predavanja, ki ga bo imel danes zvečer na III. prosvetnem večeru v franciskanski dvorani ob 8 ravnatelj Vinko Zor. Predavanje bodo spremljale številne skiptične slike, ki bodo pokazale vso lepoto krščanskega starodavnega in tudi modernega Rima. Predavanje bo zanimivo za slehernega poslušalca, bodisi da si je že sam ogledal te lepote, bodisi da mu ni bila dana prilika poramati v Rim. Na to predavanje vljudno vabimo cenj. občinstvo. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7, in v trgovini Sfiligov. Vstopnina sedeži po 2 in 2 din, članski in dijaški sedeži 1 din.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20.

Petek, 20. oktobra ob 20: »Kacijanar«. Dijaška predstava. Globoko znizane cene.
Sobota, 21. oktobra: »Antigona«. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 22. oktobra ob 15: »Pikica in Tonček«. Mladinska predstava. Znizane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Žene na Niskavuoriju«. Izven. Znizane cene.
Ponedeljek, 23. okt.: Recitacija bolgarskih pisateljev. Cene od 10 din navzdol.

Opera — Začetek ob 20.

Petek, 20. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 21. oktobra: »Traviata«. Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven.
Nedelja, 22. oktobra: »Sabska kraljica«. Gostovanje Josepa Gostiča. Izven.
Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprtlo.
»Antigona«, zaloigra grškega klasika Sofokleja, kaže usodo Edipove plemenite hčere, ki je kljub prepovedi kralja Kreona pokopala svojega brata Polinejka, ter izpolnila s tem božjo zapoved, kljubuje posvetnemu Kreonovemu zakonu. Premiera jutri, v soboto, bo za premierski abonma.

Jutri, v soboto, bo gostovala v Verdijevi operi »Traviata« naša priljubljena umetnica ga. Zlata Gjungenac. Predstava bo izven.
V nedeljo zvečer se ponovi monumentalna Goldmarkova opera »Sabska kraljica«, ki je kot uvodna predstava letošnje sezone bila deležna najlepšega uspeha in splošne pozornosti. V naslovni vlogi nastopi ga. Kogejeva, ki šteje to partijo lahko med svoje najboljše. Kralja Salomona poje Janko, velikega duhovna — Betetta, njegovo hčer Sulamit Heybalova, nadzornika vrhov Dolničar, sužnjo Astorot Sokova, tenorsko partijo Assada pa Gostič, ki bo to vlogo odpel kot stalen gost pri vseh predstavah. Dirigira Niko Stritof, režija je Debečeva.

Gledališka uprava vljudno prosi cenj. občinstvo, naj prihaja k predstavam pred 8. uro, ker bo imelo osebe po 1. novembu nalog, da zapre točno ob osmih dohod v poslopje ter ne bodo imeli obiskovalci več povoda za pritožbe zavoljo motenja predstav.

Mariborsko gledališče

Petek, 20. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 21. oktobra ob 20: »Verigac. Red C. Podelskimi odrom se ob popoldanskih predstavah ob nedeljah in praznikih nudi prilika občinstva seznanjanja odrske tehnike poklicnega gledališča in žive uprizoritve del, ki jih želijo uprizoriti na svojih odrih. Zato so jim nedeljske popoldanske predstave v mariborskem gledališču toliko bolj priporočljive. Če pridejo v večjih skupinah in vzamejo vstopnice po svojem odposlancu že v nedeljo dopoldne, imajo povrh še popust.

Film o boju s snegom in smrtjo na Nanga Parbatu

Posnetki so delo operaterja, ki je z nemškimi planinci sam našel smrt v plazovih Himalaje

Himalaja, najvišje gorovje sveta, že dolgo mi-ka evropske najboljše planince, da bi se povzpeli na njene tisoč in tisoč metrov visoke vrhe.

Dosedaj so se ponesrečili vsi poizkusi, ki so jih začeli pogumni planinci, da bi premagali najvišji vrh v zahodni Himalaji — Nanga Parbat.

Ta gora je kriva nesreče in smrti mnogih.

Nemška himalajska ekspedicija je izgubila v večnem ledu 1934. leta štiri svoje najboljše in najpogumnejše člane, slovite planince: Merkla, Wielanda, Welzenbacha in Alfreda Drexla. Nenadoma je nastopilo slabo vreme in snežni mež, ki

plaza, ko je po tednih snežnega meteža namerala krmiti drugo jutro v višje ležeče taborišče in nato dalje na orjaško goro. Sedem nemških planincev in devet domačinov nosačev je našlo večni počitek v ledenikih.

Samo eden edini se je rešil: dr. Ulrich Luft. Wendar ni moglo nič zlomiti njegove volje in odločnosti. Z zadnjo nemško ekspedicijo se je lani spet podal, da bi znova poskušal premagati pomolni in usodni Nanga Parbat.

Leta 1937 so se pod »Srebrnim sedlom« odlo-mile ogromne množine ledu in na metre visoko pokrile taborišče ekspedicije. Takrat se je zdelo, da je vse izgubljeno: ljudje s svojimi doživeti in dognanji. Iz Münchena so po tej nesreči takoj krenili na pot z aeroplanom Paul Bauer, duhovni vodja vseh nemških ekspedicijskih na Himalajo, Fritz Berchtold in Karl von Kraus, da bi našli in pokopali mrtve tovariše. Po nekaj tednih velikih in težkih naporov so izpolnili svojo nalogo. O ju-nastvu tam ponesrečenih planincev priča ledeni spomenik nad skupnim grobom. Svetu so pa za-pustili zapiske v dnevniki, o opazovanju in delu ter končno filmske posnetke Petra Müllritterja, ki je sodeloval pri ekspediciji že leta 1934.

Filmsko podjetje »Degeto« je v sporazumu z nemško himalajsko ustanovo dalo izgotoviti kulturni film, ki naj postavi mrtvim planincem, žrtvam Nanga Parbata, pretresljiv in največji spomenik.

Film opisuje strašno pot ekspedicije vse do predvečera nesrečnega dneva v taborišču. IV. Prikazuje iskanje mrtvih planincev in reševanje njihove dragocene zapuščine. V filmu vidimo, kako odločni planinci s pomočjo zvestih nosačev, kljubujejo vsem naporom v ledenih labirintih in kako končno dosežejo mesto nesreče, kjer pokopljejo nesrečne tovariše.

Peter Müllritter, eden od šestnajstih mrtvih z Nanga Parbata, je vrtil svojo filmsko kamero na drugi poti ekspedicije kot pravi umetnik. Njegovi posnetki predstavlja vso nesrečo pa tudi vse krasote tega skrivnostnega gorskega sveta, po katerem je stopala karavana s 156 težko natovorenimi nosači; dalje kako žilavo in pogumno pre-magujejo kamenito pustnjo reke Astor, kjer so stopali po gorskih stezah vedno višje in višje, kako kljub snežnim viharjem in nevarnostim plazov za-čno borbo proti premoči ledenega sveta in kon-čno kako napadejo najvišji vrh zemeljske krogle. Poleg vsega tega je ujeta kamera stotine drugih prizorov, ki so se odigrali poleg glavnega dela: božjepotnike v Meko, gorske prebivalce pod Hi-malajo, nosače, ki se puntajo itd.

Pravega tvorca tega filma je pokopal sneg tik pred dvojnimi ciljem: preden je s tovariši dosegel vrh Nanga Parbata in preden je končal svoj film. Toda njegovo delo ostane časten spomenik pla-nincem, ki jih je uničila strašna gora. Najbrž ga ni filma na svetu, čigar zgodovina bi bila tako pretresljiva...

je trajal več dni ter jim popolnoma onemogočil vrnitev. Ponesrečili so se pri poizkusu reševanja štirih nosačev, s katerimi so skupno našli smrt. Tako je gora spet ostala zmagovalec.

Druha nemška ekspedicija je neke strašne noči, leta 1937, postala žrtev ogromnega snežnega

Robinsonov otok - oporišče nemških podmornic

Vrhovni poveljnik čilenskega vojnega bro-droja je pred kratkim izjavil, da se v zalivu prestolnice Valparaísa 5. oktobra ob 4 zjutraj videl tujo podmornico in potem ugotovil, da je ta podmornica nemška.

Odkod je ta podmornica prišla? Kje je dobila živeža in kuriva, da lahko križari po vodah južnega Tihega morja?

Mas-a-Tierra - Robinsonov otok

Ključ za to skrivnost leži morda v enem izmed otokov v skupini Juan Fernandez. To otočje leži poldrug tisoč kilometrov od osred-nje čilenske obale. Na otoku Mas-a-Tierra je v začetku 17. stoletja živel škotski mornar Aleksander Selkirk, ki je služil pisatelju Danielu de Foju za predlogo Robinsona.

Pred nekaj leti si je nemško mornariško poveljstvo zagotovilo nadzorstvo nad otočjem Juan Fernandez, ki ga tvorijo trije otoki: Mas-a-Tierra, Mas-a-Fuerra in Santa Clara. To so Nemci dosegli s kaj preprostim sredstvom: Po-slali so tja nemške mornarje, ki so jih lepote teh tihomorskih otokov zelo privlačile.

Na čelu teh mornarjev je bil Hugo Weber, bivši radijski telegrafist na križarki »Dresdene«, ki je med svetovno vojno pripadala sloviti sku-pini nemških roparskih križark, katere so raz-sajale po Tihem morju. Weber je bil tedaj so-delavec admirala von Spee in je imel čisto

posebne razloge za ljubezen do otoka Mas-a-Tierra.

Ko so Angleži 14. marca 1915 potopili kri-žarko »Dresdene«, se je Weber rešil na ta otok. Tam se je življenje Robinsonovo zanj pnovilo. Zdaj se pa začne roman o tem otočju.

Filmi dr. Göbbelsa

Leta 1937 je nemški propagandni minister dr. Göbbels kot vrhovni voditelj nemškega filma dal delati film o dogodivščinah Robin-sonovih.

Zunanje posnetke za film naj bi delali na Mas-a-Tierra Robinsonovem otoku. Čilenska vlada je na prošnjo nemškega propagandnega ministra dala otok na razpolago nemškim film-skim ljudem. Hugo Weber, nemški Robinson iz svetovne vojne, je te posnetke nadzoroval sam.

Filmska skupina družbe Ufa je prinesla s seboj ogromno materiala. Ko je bil film kon-čan, in so tehniki ter igralci odpotovali v Ber-lin, je koča bivšega nemškega radijskega tele-grafista na hribčku nad zalivom Cumberland imela dodelano kar fletno radijsko oddajno pos-tajo z zadostno močjo, da bi noben Robinson ne ostal več odrezan od sveta.

Pojasnilo iz Nemčije

Na otočju žive predvsem Angleži, ki so se začeli zaradi tega razburjati. Nekateri so pri-hajali v Cumberland opazovati nemške Robin-

zone ter skušali čilensko vlado napotiti do tega, da bi jih odgnala.

Toda posredovali so močni prijatelji in 9. januarja 1938 je glasilo južnoameriških Nem-cev »Deutsche la Plata Zeitung« naznanilo, da je čilenska vlada sklenila otok Mas-a-Tierra spremeniti v narodni park in imenovati za nje-govega varuha nikogar drugega kakor Hugo Webera. Ta je dobil tudi dovoljenje, da v Cumberlandskem zalivu uredi ribiško postajo.

Nemci poročajo o francoskem prostovoljnem umiku na zahodu

Nemško poveljstvo je izdalo o dosedanjih bojih naslednje poročilo:

Med reko Saaro in cesto Hornbach-Bitch so naše čete po kratkem sridnem boju vrgle tiste sovražne oddelke, ki so se še nahajali na nemških tleh, na mejo in čez mejo. V ostalih odsekih za-hodnega bojišča samo krajevno topniško in ogled-čete niso preokale francoske meje. Tako se no delovanje. Na nekaterih mestih smo začasno izgubili stik s sovražnikom, ker naše prednje lahke smatrali, da je prvi del vojnih akcij na za-hodu, del, ki je izhajal iz francoske iniciative, končan. V zvezi s tem se lahko da tale pregled dogovork na zahodnem bojišču od začetka vojne:

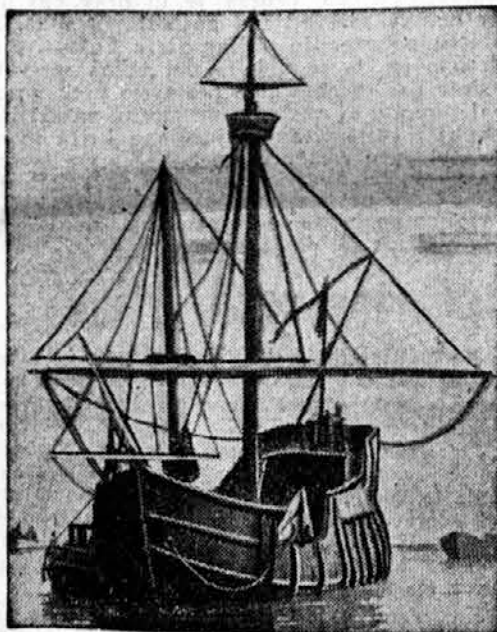
Ob istem času, kakor so se začele operacije na Poljskem, smo tudi naše obmejne utrdbe na zahodu zasedli s močnimi oddelki. Dne 8. septem-bra so Francozi začeli sovražnost in preokaleli na več krajih med Luksemburgom in Renom, za-hodno od Karlsruha, zahodno mejo s svojimi oglednimi oddelki. Od tega časa se na vsem za-hodnem bojišču nikjer niso bile resnejše bitke. Cisto krajevni boji so se vršili na ravnem delu ozemlja pred našim zahodnim zidom blizu franco-ske meje. Razen edine izjeme so se ti boji vršili z majhnimi enotami, povečini manjšimi od ene čete. V mesecu septembru so Francozi zasedli edino tele kraje:

1. Nekaj nemških krajev blizu francoske meje med luksemburško mejo in Saarlauternom.

2. Gozd Warndt, južnozahodno od Saarbrückna; ta gozd se razteza do francoske meje.

3. Prednje dele naših krajev južnozahodno od Saarbrückna med reko Saaro in Palatinskim gozdom.

Samo v točkah pod 2 in 3 se je sovražnik utrdil s težkimi izgubami v krajih, ki smo jih mi po načrtu že prej izpraznili v globini 3 do 5 km na nemških tleh. Vse ostalo nemško ozemlje pred Siegfriedovo črto je očiščeno sovražnika. Na no-beni točki niso Francozi prišli v bližino Siegfrie-dove črte, razen tam, kjer ta naš zahodni zid poteka v neposredni bližini meje, kakor n. pr. pri Saarbrücknu. S tem šibkim delovanjem pehot je v skladu tudi topniški ogenj. Topniško strelja-nje se je — če izvajamo podporo, ki jo je da-jalo manjšim akcijam — omejilo samo na obstre-ljevanje raznih točk pred našimi utrdbami, da

Ladja, ki je odkrila novi svet

Slika nam kaže posnetek slovite ladnice »San-ta Maria«, s katero je Kristof Kolumb l. 1492. odjadril odkrivati neznanu zemljo na zahodu. Hujiš kakor strah pred neznanimi nevarnostmi je bil za Kolumba boj z nerazumevanjem pri svojih rojakih in na španskem dvoru. Leta in leta se je moral boriti s spletkami, omahoval je med klucem, ki ga je vlekel v tujino in med svojim srcem, nazadnje pa pustil vse in odšel na velika odkritja. — Napete in izredno zani-mive slike tega boja ter Kolumbovih odločitve boste brali v našem novem romanu: »Dve Bea-trici«, ki ga bomo začeli priobčevati v kratkem.

Ta »ribiška postaja« je danes oporišče nem-ških podmornic. Stara španska vojašnica, ki je v preteklem stoletju služila kot ječa za poli-tične kaznjence iz Čileja, služi za skladišče skrivnostnega blaga.

Domačini, ki jih je kakih 300. začudeno gledajo nenadno živahnost nemških mornarjev na otoku, se razburjajo, toda ne razumejo. Verjetno pa je, da bo skrivnost Robinsonovega otoka kmalu razumel ves svet.

smo ovirali sovražne nastope. Edina izjema je bila poljska utrdba blizu Saarbrückna, ki so nanjo izstrelili 80 izstrelkov srednjega kalibra, a brez uspeha. Na gornjem Renu od Karlsruha pa do Basla vlada od začetka vojne tak mir, kakor v mirnem stanju. To malo osvojitvev ozemlja, ki so jo Francozi razglasili kot velik uspeh, je zdaj sovražnik spet izgubil med luksemburško mejo in Warndtskim gozdom in med reko Saaro in Palatinskim gozdom; zapustil ga je prostovolj-no in se umaknil pred našimi četami vse do francoske meje in še čeznje.

Letalska vojna na zahodnem bojišču ni pre-segala oglednega delovanja in obrambe po lovskih letalih in protiletalskih baterijah. Letalskega bom-bardiranja ni bilo. Zaradi učinkovitosti nemške obrambe, lovskih letal in protiletalskih baterij, smo od začetka vojne sestrelili na zahodnem bo-jišču 60 sovražnih letal, med njimi 12 britanskih. V tem številu niso vštete sovražne izgube v no-tranosti in v obrežnih odsekih. Celotne izgube na nemški strani zaradi nastopa sovražnika na za-hodnem bojišču znašajo od začetka vojne do 17. oktobra samo 196 mrtvih, 356 ranjenih, 114 pogrešanih in samo 11 letal. Nasprotno smo pa do 18. oktobra ujeli 25 francoskih častnikov in 664 podčastnikov in vojakov. Na bojišču gornjega Rena, dolgem 176 km, je bil pa ranjen samo en vojak in še ta od drobca granate našega protil-etalskega topa. Doslje nismo v prednjih črtah na zahodnem bojišču še na nobeni točki ugotovili navzočnosti britanskih čet.

Francozi pa pravijo, da so Nemci šele v zadnjih bojih ujeli nekaj francoskih ranjenec, nemške izgube pa znašajo razen ujetnikov še 6 do 7000 mrtvih in ranjenih.

Program radio Ljubljana

Petek, 20. oktobra: 7. Jutranji pozdrav (plošče) — 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 11. Šolska ura: Zlari, otok sonca. Reportaža o pridobivanju koral in življenje tam-sinskih ljudi (Arnost Adamič) — 12. Za naše prija-telje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi 13.02. — 14. Poročila — 15. Slovenski spored (Radijski orkester) — 16. Poročila — 17. Zemska ura: Narodna vzgoja v dru-žini (Mara Puntar) — 18.20 Godalni okoli J. L. Squire (plošče) — 18.40 Francoske (dr. Stanko Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje inšpektorja za narodno obrambo — 19.40 Objave, 19.50 Delo akademske skupine SPD (Karel Pivk) 20. V so-dobnem ritmu (plošče) — 20.30 Koncert. Sodelujejo: zdi. Mira Bašič, prof. M. Lipovšek (spremljava) in Radijski orkester — 22. Napovedi, poročila — 22.30 Angleška plošče.

Sobota, 21. oktobra: 7. Jutranji pozdrav (plošče) — 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12. Druga za drugo plošča hiti, takega venčka se vsak vesel — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02. Druga za drugo plošča hiti, takega venčka se vsak vesel — 14. Poročila — 17. Otroška ura: a) dr. B. Magajna: Rado in Lila. b) branje — Bere avtor sam. b) Čebanček govori (Ela-nice Narodnega gledališča) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Narod-slovne vrednote slov. bojiših poti (Boris Oral) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Pregled hrvaške gramatike v zadnjih sto letih (Marko Fotez, književ-nik, Zagreb) — 19.40 Objave — 20. O zunanji politiki (urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Vomergera Jože: »Sv. Birokracije, pisar večer iz življenja J. Smolke in njegovih, izvajajo člani radijske igralske družine, vodi Ipi — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec igra Radijski orkester.

Drugi programi

Petek, 20. oktobra: Belgrad: 20.10 Nar. pesmi — 20.30 Simf. koncert. — Zagreb: 20. Prenos koncerta iz Belgrada. — Bratislava: 20. Narodni konc. — 20.50 Zvočna igra. — Sofija: 19.50 Mozart: »Ugrabljenje v Sarajlu. Anka: 20.30 Jazz. — Bern: 20.30 Beromünster: 20.30 Mozart: »Carobna piala. — Budimpešta: 19.30 Prenos iz opere. — Bukarešta: 19.35 Mozart: »Carobna pi-sčala. — Böhmen: 20.20 Vojanske pesmi in koračnice. — Hürby: 20.20 Shakespeare: »Beneški trgovci. — 22.15 Koncert lahke glasbe. — Oslo: 20.15 Zabavna glasba. — Sottens: 20. Pisan spored. — 20.30 Pevski koncert — 21.20 Ork. konc. — Rim-Bari: Koncert god-be na pihala. — 22. Piana plesna glasba. — 22.41 Ko-ralni konc. — Trst-Milan: 21. Operetni prenos. — Flo-rencia: 21.15 Konec. ork. — 22.30 Piana plesna glasba. — 22.45 a) Pevski koncert. — Hürby: 21.30 Pisan konc. — 22.15 Plesna glasba. — Oslo: 20.10 Solistovski koncert. — Sottens: 20. Pisan spored. — 21.40 Ero-dejanka. — Rim-Bari: 20.30 Vokalni konc. — 21.30 Ero-dejanski koncert. — 22.30 Pesmi in plesi. — Trst: 20.30 Piana glasba. — Florencia: 20.15 Moderna glasba.

Lojze Pajtlar:

BEG IZ TUJSKE LEGIJE

Eden med njimi je govoril francoski. Takoj je vprašal, če eva begunca. Ni na-ma ostalo drugega, ko da pritrdiva. Nato so naju pregledali. Pri meni niso našli nič, razen nekaj pisem in slik, prav tako pri tovarišu. Potem nama je začel poveljnik govoriti, naj stopiva v špansko tujsko legijo. Ker bi tako pri-spela z dežja pod kap, eva oba hvaležno odklonila.

Toda poveljnik je zagrozil: če ne sto-piva v špansko legijo, bodo oba takoj poslali nazaj in izročili francoskim oro-žnikom. To bi bil konec!

Mislil sem si: dokler ne podpišem, je še v edno čas, da odklonim, zato eva pritrdila, saj nama drugača tudi ni ka-zalo.

Rajši v peklo, kakor pa nazaj v Co-lomb-Bechar ali celo pred puškel Bilo nama je vseeno — samo nazaj ne!

Ustavili smo se v Fondaku, večji vasi, kjer sem videl obežno taborišče, v ka-terem so bili Marokanci in nekaj Špan-cev. O legijonarjih ni bilo sledu. Odka-zali so nama sotor, v katerem eva ostala popolnoma sama, oni so pa odšli.

Vendar so nama pustili stražo pred šotorom. Niso nama zaupali. Ker so na-

ma dali tudi tečno večerjo, eva bila za-dovoljna in eva jed hlastno pojedla.

Potem sem začel premišljati, kaj bo z mano.

Kaj naj storim? Doselej sem bil v francoski legiji, kjer je bilo res težav in strahot, toda tukaj, v španski, kjer je prve mesece padlo skoraj vse moštvo, bi bila še na slabšem. Nama ni ostalo drugo, kakor da eva sklenila pobegniti.

Časa njeva imela preveč, lahko bi naju že jutri poslali v boj.

Ker eva med potjo zvedela, kje leži Tanger, eva se domenila, da bova po-begnila še to noč. Tanger ni bil več daleč.

Pozno zvečer eva začela opazovati straho, ki je hodila samo po eni strani šotora gor in dol.

Stražo je bilo treba preslepiti. Tu so mi pomagali romani od doma. Spomnil sem se nesmrtnega Karla Maya in to-variš je moral začeti metati kamenčke na drugo stran, tako da je stražnik ne-prenehoma buljil v grmovje, kamor so kamenčki padali. Mislil je, da tam nekdo hodi. Nekajkrat je tudi zaklical, toda ker ni bilo odgovora, je zamahnil z ro-ko in se udal sanjarjenju.

Med tem časom ko je bila njegova pozornost obrnjena drugam, sem jaz z lahka prezeval šotorsko plahto. Po tej poti sva se oba erečno sp plazila ven, ne da bi bil Spanec kaj opazil. Slo je brez razburjenja in erečno.

Ko eva bila že zunaj tabora, eva ta-koj krenila proti Tangerju. Potovala eva ob cesti vso noč in se skrbno izogibala vsake naselbine. Ker do jutra še vedno njeva prišla do mesta, eva romala tudi podnevni previdno naprej.

Okrog poldne eva zagledala mesto in morje — tam je bila evoboda! Skrila eva se v grmovje, ter čakala noči.

Ker je Tanger evobodno mesto pod mednarodno upravo, se nama tam ni bilo bati Francovih orožnikov.

Ko se je zvečerilo, eva nadaljevala pot proti mestu. Med potjo eva eicer srečala nekaj ljudi, vendar naju ni nihče ustavil, tako da eva erečno prišla v Tanger.

Takoj eva se napotila v pristanišče. Vedela eva, da eva rešena!

Rad bi se bil oddahnil in se otreel Legije in Afrike, a nisem utegnil.

V pristanišču eva videla nekaj par-nikov. Ogledovala eva, na katerega bi šla ne kot navadna potnika, temveč kot »lepa potnika«.

Tedaj eta prišla mimo naju dva mor-narja, ki eta govorila nemško. Tovariš Wolf ju je previdno nagovoril. Vprašal ju je, če eta uslužbena na kaki nemški ladji.

Malo začudena eta nama odgovorila,

da služita pri Portugalcih.

Videla eva, da eta možaka na videz poštena. Zato ju je tovariš vprašal, če bi mogla še midva kako na ladjo in se od-peljati kamor koli, ker eva v stalni ne-varnosti, da naju ne bi mednarodna po-lICIJA v Tangerju prišla. Rekla eta na-ma, da ladji poveljuje nemški kapitan, in da eta ladja namenjena v Marseille. Svetovala eta nama, naj se raje napo-tiva na nemški konzulat, ki nama bo laže pomagal.

Govorili smo še to in ono, ko pa eta videla, da njeva oba Nemca, eta nama rekla, naj gre na konzulat samo tova-riš, jaz pa se bom na ladjo kako utiho-tapil z njuno pomočjo.

Toda Wolf je bil dober tovariš in je odločno dejal, da me noče zapustiti. Skupaj eva pobegnili, skupaj pojdeva na ladjo.

Ker sva mornarjema povedala, da sva dezertirja iz tujeke legije, eta bila zelo prijazna z menoj. Rekla eta, da naju bo-eta skušala še kako vtihotapiti na ladjo. Če pa naju bi kapitan dobil, eta nama ni treba bati, da bi naju izročil francoski policiji, čeprav bi nama kaj grozil.

Med tem in takim pogovorom smo prišli do ladje »Quena«, katero eta nama od daleč pokazala. Dogovorili smo se, da bova zlezla na parnik takrat, ko bo na krovu nekdo prižgal žveplenko.

Zabičala eta nama še posebno, da ne sme nihče od naju izdati kapitanu, ko naju bo odkril, da eta naju onadva spravi-la na ladjo, temveč govoriva naj, da

eva se vtihotapila tako, da ni noben za-pazil najinega vkrcanja.

Potem eta mornarja odšla, midva pa eva sedla in čakala noči.

Bil je čuden, nemiren večer. Beg iz Keas-es-Souka, hoja, izogibanje, nevar-nosti, ne to me ni nič vznemirjalo. Moj sklep je bil neomajen: moram iz Legije kamor koli. Nikjer mi ne bo slabše ka-kor tam.

Toda zdaj, ko sem bil pred ciljem, pred evobodo, me je mir zapustil. Drhtel sem in se bal, da bo nazadnje le kaj spodletelo, zdaj, ko je bilo za rešitev samo še znamenje z vžigalico.

Čakanje je bilo nekončno dolgo, mi-slil sem, da bom skopnel. Vse zbežano življenje tu v Afriki mi je drvelo ekoli dušo. Začel sem se bati, tako zelo bati, da sem se nazadnje spomnil Boga...

Potem... kdo ve, kako dolgo eva čakala, da je med tem padla noč...

Potem se je na parniku siko posvetilo. Se nekaj trenutkov in rešen bom!

Tiho sva ležla proti ladji, mornarja pa eta ta čas epustila vrv.

Previdno se približava vrvi in se po-pneva na krov. Onadva eta naju brez besedice vzdignila čez ograjo in naju naglo peljala v skladišče za premož.

Še enkrat eta nama zabičala, naj se ni-kan ne bojiva kapitana in naju prosila, da jih ne smeva izdati. Kapitan je velik sovražnik Francozov in če le more, jim kakšno zagode, zato eva lahko brez skrbi. Povedala eta tudi, da je kapitan zdaj v mestu.